

Briselē, 2020. gada 17. augustā
REV1 – aizstāj 2019. gada
28. jūnija paziņojumu

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI KULTŪRAS PRIEKŠMETU EKSPORTA JOMĀ

Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešo valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī. Līdz minētajam datumam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojamas ES tiesības³.

Pārejas periodā ES un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁴, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši ekonomikas dalībniekiem tiek atgādināts par juridisko situāciju, kas būs spēkā pēc pārejas perioda (sk. tālāk A daļu). Šajā paziņojumā ir arī izskaidroti daži attiecīgie izstāšanās līguma atdalīšanās noteikumi (sk. tālāk B daļu), kā arī noteikumi, kas pēc pārejas perioda beigām būs piemērojami Ziemeļīrijā (sk. tālāk C daļu).

Ieteikums ieinteresētajām personām

Lai novērstu šajā paziņojumā izklāstītās sekas, ieinteresētajām personām jo īpaši tiek ieteikts pārbaudīt, vai attiecībā uz kultūras priekšmetiem, ko uz Apvienoto Karalisti nosūta pēc pārejas perioda beigām, nav jāsaņem izvešanas atļauja.

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) (“Izstāšanās līgums”).

³ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti Izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁴ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzīšana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroles (arī attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

Ieinteresētajām personām tiek arī atgādināts, ka pēc pārejas perioda beigām uz tādu nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu ieviešanu ES no Apvienotās Karalistes, kuru izcelsme ir Apvienotajā Karalistē vai jebkurā citā trešā valstī, tiks attiecināts vispārējs aizliegums saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Lūdzam ievērot, ka

šis paziņojums neattiecas uz

- kultūras priekšmetu atgriešanas gadījumiem;
- muitas procedūrām un formalitātēm.

Par šiem aspektiem tiek gatavoti vai jau ir publicēti citi paziņojumi⁵.

Turklāt vēršam uzmanību uz vispārīgāku paziņojumu par aizliegumiem un ierobežojumiem, arī ieviešanas un izvešanas atļaujām.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Pēc pārejas perioda beigām Apvienotajai Karalistei⁶ vairs⁷ nepiemēro Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 116/2009 par kultūras priekšmetu izvešanu⁸ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Regulu (ES) 2019/880 par kultūras priekšmetu ieviešanu un importu⁹. Tam ir konkrēti šādas sekas.

1. IZVEŠANAS ATĻAUJAS

1.1. Atļaujas izvešanai uz Apvienoto Karalisti

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 116/2009 2. panta 1. punktu konkrētu kultūras priekšmetu¹⁰ eksportam ir vajadzīga izvešanas atļauja. Pēc pārejas perioda beigām, ja šādus kultūras priekšmetus no ES muitas teritorijas izved uz Apvienoto Karalisti, Normandijas salām vai Menas salu, uz šo eksportu attiecas prasība par izvešanas atļauju.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lv

⁶ Par šo noteikumu piemērojamību Ziemeļīrijai sk. šā paziņojuma C daļu.

⁷ Jāatgādina, ka Regulas (ES) 2019/880 3. panta 1. punktā noteikto vispārējo aizliegumu piemēro no 2020. gada 28. decembra (Regulas (ES) 2019/880 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

⁸ OV L 39, 10.2.2009., 1. lpp.

⁹ OV L 151, 7.6.2019., 1. lpp.

¹⁰ Piemēram, vairāk nekā 50 gadus vecas mēbeles vai vairāk nekā 100 gadus vecas grāmatas, kuru vērtība pārsniedz 50 000 EUR, vai vairāk nekā 200 gadus vecas iespiestas kartes vairāk nekā 15 000 EUR vērtībā; sk. Regulas (EK) Nr. 116/2009 I pielikumu.

1.2. Atļaujas izvešanai uz citām trešām valstīm

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 116/2009 2. panta 2. punktu izvešanas atļauju izsniedz:

- tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras teritorijā attiecīgais kultūras priekšmets likumīgi un pastāvīgi atradās 1993. gada 1. janvārī, vai
- pēc šā datuma – tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras teritorijā tas atrodas pēc tam, kad uz to likumīgi un uz pastāvīgu palikšanu atsūtīts no citas dalībvalsts vai importēts no trešās valsts, vai reimportēts no trešās valsts, ja uz šo trešo valsti tas bijis likumīgi nosūtīts no dalībvalsts.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 116/2009 2. panta 3. punktu izvešanas atļaujas ir derīgas visā Savienībā.

Pēc pārejas perioda beigām izvešanas atļaujas, ko, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem, izdevusi Apvienotā Karaliste, kultūras priekšmetu sūtījumiem no ES dalībvalsts uz trešo valsti vairs nebūs derīgas. Ja tā rezultātā ES dalībvalsts kompetentā iestāde atkārtoti izdod izvešanas atļauju, ko iepriekš izdevusi Apvienotās Karalistes kompetentā iestāde, šajā atkārtotajā izdošanā var ņemt vērā iepriekšējo atļauju.

2. IEVEŠANAS UN IMPORTA IEROBEŽOJUMI

Regulas (ES) 2019/880 3. panta 1. punktu, kas aizliedz no trešās valsts nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu ieviešanu Savienībā, piemēros no 2020. gada 28. decembra. Tādējādi pēc pārejas perioda beigām šis vispārējais aizliegums attieksies uz tādu nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu ieviešanu ES no Apvienotās Karalistes, kuru izcelsme ir Apvienotajā Karalistē vai jebkurā citā trešā valstī.

Ilgtermiņā¹¹, Eiropas Savienībā no Apvienotās Karalistes importējot kultūras priekšmetus, kas radīti vai atklāti Apvienotajā Karalistē vai jebkurā citā trešā valstī, priekšmetiem, kas uzskaitīti minētās regulas pielikuma B daļā (4. pants), būs vajadzīga ieviešanas atļauja, savukārt priekšmetiem, kas uzskaitīti minētās regulas pielikuma C daļā, – importētāja apliecinājums ES muitai.

B. ATTIECĪGIE IZSTĀŠANĀS LĪGUMA ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI

Izstāšanās līguma 47. panta 1. punktā ir paredzēts, ka saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem preču pārvietošana, kas vēl nav pabeigta pārejas perioda beigās, ES tiesību aktu importa un eksporta atļauju prasību kontekstā ir jāuzskata par pārvietošanu Savienības iekšienē.

Piemērs

¹¹ Pēc Regulas (ES) 2019/880 8. pantā minētās centralizētās elektroniskās sistēmas izveides un, vēlākais, līdz 2025. gada 28. jūnijam, Regulas (ES) 2019/880 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

Kultūras priekšmets, kura pārvietošana starp ES un Apvienoto Karalisti pārejas perioda beigās turpinās, joprojām var tikt ieviests ES vai Apvienotajā Karalistē tā, it kā tā būtu pārvietošana starp divām dalībvalstīm (t. i., atļauja nav nepieciešama).

C. ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI

Pēc pārejas perioda beigām piemērojams Protokols par Īriju/Ziemeļīriju (“Ī/ZĪ protokols”)¹². Lai turpinātu piemērot Ī/ZĪ protokolu, periodiski ir jāsaņem Ziemeļīrijas Leģislatīvās asamblejas piekrišana, un sākotnējais piemērošanas periods ir 4 gadi pēc pārejas perioda beigām¹³.

Ī/ZĪ protokolā ir noteikts, ka daži ES tiesību noteikumi ir piemērojami arī Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Turklāt Ī/ZĪ protokolā ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka Ziemeļīriju uzskata par dalībvalsti¹⁴, ciktāl ES noteikumi ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju.

Ī/ZĪ protokolā ir paredzēts, ka Regulu (ES) Nr. 116/2009 piemēro Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju^{15 16}.

Tas nozīmē, ka šā paziņojuma A un B daļā atsauces uz ES ir jāsaprot kā atsauces, kas ietver Ziemeļīriju, taču atsauces uz Apvienoto Karalisti ir jāsaprot kā atsauces tikai uz Lielbritāniju.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka

- kultūras priekšmetu pārvietošana no ES uz Ziemeļīriju nav izvešana Regulas (EK) Nr. 116/2009 nozīmē;
- kultūras priekšmetu pārvietošana no Ziemeļīrijas uz trešo valsti vai Lielbritāniju ir izvešana Regulas (EK) Nr. 116/2009¹⁷ nozīmē.

Tomēr Ī/ZĪ protokols izslēdz iespēju Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju

- piedalīties Savienības lēmumu pieņemšanā un veidošanā¹⁸ un

¹² Izstāšanās līguma 185. pants.

¹³ Ī/ZĪ protokola 18. pants.

¹⁴ Izstāšanās līguma 7. panta 1. punkts saistībā ar Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punktu.

¹⁵ Ī/ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un minētā protokola 2. pielikuma 47. iedaļa.

¹⁶ Komisija ierosina iekļaut Regulu (ES) 2019/880 Ī/ZĪ protokola 2. pielikuma 47. iedaļā (Izstāšanās līguma 164. panta 5. punkta d) apakšpunkts).

¹⁷ Regulā (EK) Nr. 116/2009 noteiktais pienākums attiecībā uz izvešanu ir noteikts Savienības starptautiskajās saistībās (1970. gada *UNESCO* Konvencija par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta un īpašumtiesību nodošanas aizlieguma un novēršanas līdzekļiem), sk. Ī/ZĪ protokola 6. panta 1. punktu.

¹⁸ Ja nepieciešams apmainīties ar informāciju vai savstarpēji konsultēties, tas notiks apvienotajā konsultatīvajā darba grupā, kura izveidota ar Ī/ZĪ protokola 15. pantu.

- atsaukties uz Apvienotās Karalistes izdoto atļauju savstarpēju atzīšanu attiecībā uz Ziemeļīriju¹⁹.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka

- Apvienotās Karalistes izdotu izvešanas atļauju attiecībā uz Ziemeļīriju nevar izmantot sūtījumiem no ES uz trešo valsti.

Vispārīga informācija atrodama Komisijas tīmekļvietnē par ES noteikumiem kultūras priekšmetu eksporta jomā (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/cultural-goods_en). Tās lapas vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija

Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts

¹⁹ Ī/ZĪ protokola 7. panta 3. punkta pirmā daļa.